

Sarajevo, 26.11.2018. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
19.11.2018.- 23.11.2018.

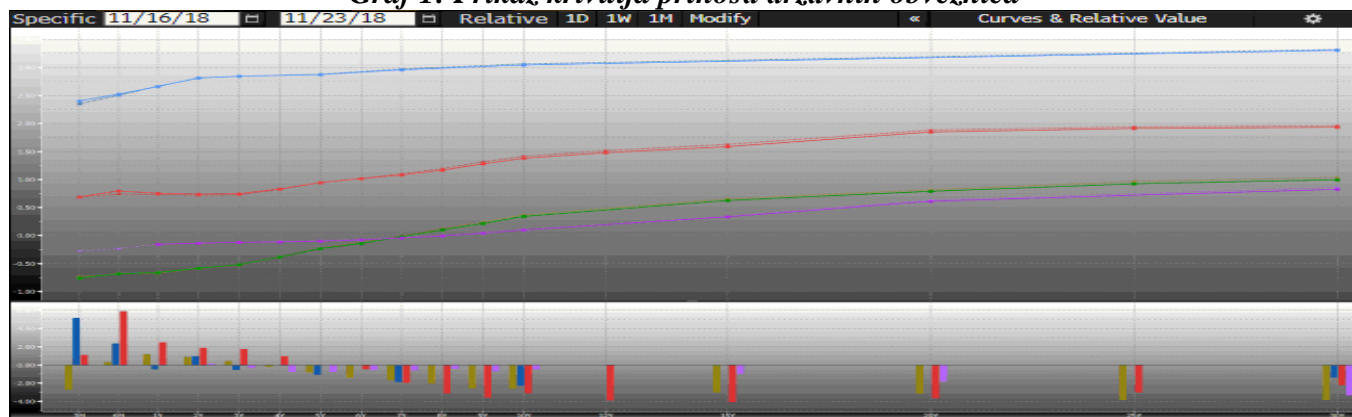
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	16.11.18		23.11.18		16.11.18		23.11.18		16.11.18		23.11.18		16.11.18		23.11.18	
2 godine	-0,59	-	-0,58	↗	2,80	-	2,81	↗	0,72	-	0,74	↗	-0,14	-	-0,14	→
5 godina	-0,23	-	-0,24	↘	2,88	-	2,87	↘	0,95	-	0,95	→	-0,09	-	-0,10	↘
10 godina	0,37	-	0,34	↘	3,06	-	3,04	↘	1,41	-	1,38	↘	0,10	-	0,10	→

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	16.11.18		23.11.18	
3 mjeseca	-0,706	-	-0,723	↘
6 mjeseci	-0,689	-	-0,686	↗
1 godina	-0,655	-	-0,644	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 23.11.2018. godine (pune linije) i 16.11.2018. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

OECD je protekle sedmice objavio da trgovinske tenzije i veće kamatne stope usporavaju rast globalne ekonomije, iako za sada nema znakova oštrog pada. Prognoze OECD-a za narednu godinu su smanjene u odnosu na ranije te se očekuje da će globalni rast biti usporen sa 3,7% u ovoj godini na 3,5% u 2019. i 2020. godini.

EUROZONA

Početkom protekle sedmice je došlo do rasta prinosa italijanskih obveznica, nakon što su predstavnici Italije potvrdili da nemaju namjeru da odustanu od glavnih mjera koje se navode u nacrtu budžeta za sljedeću godinu. Evropska komisija je polovinom protekle sedmice objavila da su planovi potrošnje Italije „poseban slučaj ozbiljne neusklađenosti“ s EU limitima. U drugom izvještaju o dugu Italije navodi se da EK smatra da Italija ne poštuje pravila EU o zaduživanju, što bi moglo dovesti do pokretanja tzv. procedure pretjeranog deficita uključujući i moguće kazne. Uprkos navedenom, prinosi italijanskih obveznica su do kraja sedmice bilježili smanjenje, a prema tržišnim analitičarima ovakav scenario je već ranije ukalkulisan te je mogućnost stvarnih finansijskih kazni još uvijek nekoliko mjeseci daleko. Takođe, tržište je pozitivno reagovalo na izjavu premijera Italije Conteja koji je izrazio zabrinutost zbog visine prinosa državnih obveznica te se obavezao na reforme. Ipak, na kraju protekle sedmice Centralna banka

Italije je, u izvještaju o finansijskoj stabilnosti, upozorila da niska stopa privrednog rasta zajedno s visokim nivoom javnog duga predstavlja najveći rizik po finansijsku stabilnost, dok bi dodatne tenzije na tržištu državnih obveznica mogle negativno uticati na kapital banaka i na solventnost osiguravajućih kompanija. Objavljen je i izvještaj agencije za dodjelu kreditnog rejtinga, Moody's, u kojem se navodi da rastuće tenzije između Italije i EU oko ciljanog nivoa budžeta mogu doprinijeti tome da troškovi zaduživanja Italije ostanu visoki i volatilni, što će dodatno uticati na silazne rizike po privredu zemlje. Pored ovih izvještaja objavljene su nove prognoze OECD prema kojima se očekuje slabiji rast GDP-a Italije u odnosu na prethodne prognoze, uprkos ekspanzivnom nacrtu budžeta Vlade, te se za ovu godinu očekuje rast od 1,0% i dalje usporenje na 0,9% u 2019. i 2020. godini. Agencija za statistiku Italije (Istat) za Italiju u ovoj godini očekuje rast od 1,1% (u maju očekivano 1,4%), a za 2019. godinu prognoze rasta GDP-a iznose 1,3%. Ove prognoze su i dalje slabije od 1,5%, koliko iznosi prognoza Vlade Italije za narednu godinu. Istat je upozorio da bi italijanska privreda mogla biti pogođena ukoliko tenzije sa EU i investitorima doprinesu rastu troškova kreditiranja za kompanije i stanovništvo.

Deutsche Bundesbank je u mjesečnom izvještaju objavila da će privredni rast Njemačke do kraja godine vjerovatno ponovo zabilježiti priličan rast, nakon slabih performansi zabilježenih u trećem kvartalu, a tokom ove sedmice je potvrđen preliminarni podatak o padu GDP za 0,2% u odnosu na prethodni kvartal. Ovaj izvještaj navodi da je na globalnom nivou došlo do usporenja rasta te da je to posebno vidljivo kod razvijenih zemalja. Takođe, OECD je objavio nove prognoze privrednog rasta prema kojima se za eurozonu očekuje da bi GDP s ovogodišnjih skoro 2,0% mogao biti smanjen na 1,8% u 2019. i 1,6% u 2020. godini, uprkos stimulatívnoj monetarnoj politici u ovom periodu. U zapisniku s oktobarske sjednice ECB-a je navedeno da je potrebno naglasiti da su dostupni ekonomski pokazatelji, iako nešto slabiji od očekivanja, generalno i dalje u skladu sa široko rasprostranjenom ekspanzijom. Navodi se i da će nove prognoze koje će biti objavljene u decembru, a koje će prvi put uključivati prognoze za 2021. godinu, pružiti mogućnost detaljnije procjene.

Dionice Deutsche Bank AG su na kraju trgovanja u utorak zabilježile rekordno nisku vrijednost (8,12 EUR) nakon pojave špekulacija o mogućoj umiješanosti ove banke u aferi pranja novca za koju je ranije optužena Danske Bank. Prema nepotvrđenim informacijama, regulator bankarskog tržišta Njemačke BaFin traži dodatne informacije o pitanju umiješanosti Deutsche Bank u navedenim operacijama.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP – EZ (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	0,2%	0,2%	0,4%
2.	GDP – Njemačka (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	-0,1%	-0,2%	0,5%
3.	GDP – Holandija (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	0,6%	0,2%	0,7%
4.	Stopa inflacije – EZ (final.)	OKT	2,2%	2,2%	2,1%
5.	Zaposlenost – EZ (kvartalno) prelim.	III kvartal	-	0,2%	0,4%
6.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	OKT	-	3,7%	3,7%
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	SEP	0,3%	0,9%	1,1%
8.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	SEP	0,5%	1,3%	-0,8%
9.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	SEP	16,3	13,4	16,8
10.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	SEP	-	1,27	2,49
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	SEP	-	2.331,3	2.326,6
12.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	SEP	-	-0,7%	4,5%
13.	Obim maloprodaje – Finska (G/G)	SEP	-	-0,8%	2,2%
14.	ZEW indeks povjerenja investitora – Njemačka	NOV	-26,0	-24,1	-24,7

SAD

OECD je ostavio prognoze za SAD u 2018. i 2019. godini nepromijenjene te se prognozira da će GDP usporiti sa skoro 3% ove godine na nešto više od 2% u 2020. godini, s obzirom na to da je uticaj smanjenja poreza usporen, a da su veće tarife povećale poslovne troškove. Istovremeno, rezultati Reuters ankete pokazali su da je vjerovatnoća recesije u SAD u naredne dvije godine i dalje niska. Anketirani analitičari očekuju da će GDP u ovom kvartalu zabilježiti rast po godišnjoj stopi od 2,7%, što je pad u odnosu na 4,2% i 3,5%, koliko je zabilježeno u drugom i trećem kvartalu, respektívno. Takođe, očekuje

se da će rast GDP-a u 2019. godini usporiti na nivo između 2,0% i 2,5%, a zatim do 1,8% do polovine 2020. godine.

Kreatori monetarne politike Feda su izrazili zabrinutost zbog potencijalnog usporavanja globalnog privrednog rasta. Predsjednik Feda Williams je izjavio da će Fed vjerovatno povećati kamatne stope te prilagoditi monetarnu politiku kako bi osigurao da ekonomija ostane jaka uz nisku inflaciju.

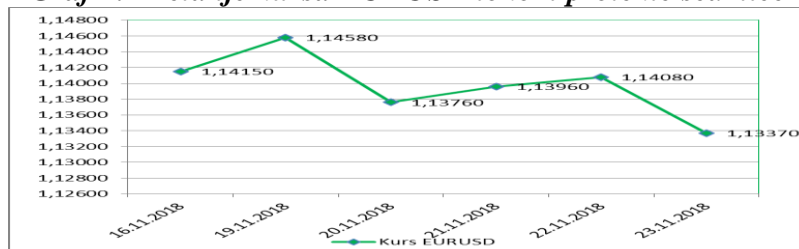
U fokusu investitora je Samit zemalja članica G-20 koji će se krajem mjeseca održati u Argentini, na kojem se očekuje da će predsjednici SAD i Kine početi pregovore o trgovinskom ratu.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Obim porudžbina trajnih dobara P	OKT	-2,6%	-4,4%	-0,1%
2.	Indeks prodaje postojećih kuća (M/M)	OKT	1,0%	1,4%	-3,4%
3.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	17.NOV	215.000	224.000	221.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć (u 000)	10.NOV	1.653	1.668	1.670
5.	Indeks vodećih ekonomskih indikatora	OKT	0,1%	0,1%	0,6%
6.	Indeks započelih kuća (M/M)	AVG	2,2%	1,5%	-5,5%
7.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	16. NOV	-	-0,1%	-3,2%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	NOV	55,7		55,7
9.	PMI indeks uslužnog sektora P	NOV	55,0		54,8
10.	Indeks potrošačkog povjerenja prema Bloombergu	18. NOV	-	61,3	60,5

USD je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURUSD smanjen s nivoa od 1,1415 na nivo od 1,3370.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Protekla sedmica u Velikoj Britaniji obilježena je usvajanjem sporazuma o Brexitu od strane EU, što je ozvaničeno u nedjelju na samitu o Brexitu. Naredni korak jeste usvajanje istog u Parlamentu Velike Britanije. Predsjednik Evropskog vijeća Tusk je izjavio da je odobren sporazum o povlačenju koji pokriva trošak isključenja kao i političku deklaraciju o pitanju buduće trgovine. Prilikom obraćanja nakon samita May, koja se sada mora suočiti s Parlamentom u svojoj zemlji, je izjavila da se nada da će, kada dođe momenat glasanja o pitanju ovog sporazuma, poslanici razmišljati o tome da ispune glas naroda, kao i da će uzeti u obzir uticaj ovog sporazuma na njihove birače.

Tokom sedmice May se suočila s nekim kriznim stanjima unutar njene partije. Premijerka May je obećala da će se držati svog Brexit plana, dok su suprotstavljeni zakonodavci iz njene partije pokušali da pokrenu izglasavanje nepovjerenja premijerki.

Guverner BoE Carney je dao podršku premijerki May i njenom prijedlogu sporazuma za Brexit, dok su članovi MPC BoE upozorili da kompanije u Velikoj Britaniji nisu spremne za scenario bez sporazuma. Pored pružene podrške sporazumu, Carney je signalizirao da bi podržao čak i duži tranzicijski period za Veliku Britaniju.

Ministar finansija Hammond je izjavio da Parlament Velike Britanije treba da podrži sporazum o Brexitu premijerke May, inače će rizici ozbiljno oštetiti ekonomiju i ugroziti Brexit. Prema lokalnom časopisu Telegraph, ukupno 87 torijevaca se trenutno suprotstavlja sporazumu, što znači da bi oko polovine članova Donjeg doma Parlamenta moglo glasati protiv plana premijerke May.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	NOV	-	-0,2%	0,9%
2.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	OKT	6,1	8,8	2,8
3.	CBI porudžbine	NOV	-5	10	-6

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je blago deprecirala u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad s nivoa od 0,88960 na nivo od 0,88484, dok je kurs GBPUSD smanjen s nivoa od 1,2834 na nivo od 1,2814.

JAPAN

OECD je protekle sedmice objavio najnovije prognoze i za regiju Japana. Prognoze vezane za stopu inflacije za 2019. godinu su smanjene na 1,4% sa prethodno prognoziranih 1,5%, dok se procjenjuje da će GDP biti smanjen na 1,0% sa 1,2%, koliko je ranije prognozirano. Takođe, OECD ističe da je možda vrijeme da BoJ uvede neke izmjene u okviru monetarne politike, uključujući i nedostižan ciljani nivo inflacije. Istovremeno, guverner BoJ Kuroda je izjavio da je šansa da inflacija dostigne ciljani nivo u fiskalnoj 2020. godini mala, ali da bi rast cijena i zarada trebalo da ubrza istu, ukoliko ekonomija ostane stabilna, a stopa nezaposlenosti na rekordno niskim nivoima. Pojedini tržišni učesnici špekulišu da bi BoJ mogla smanjiti negativne kamatne stope u narednim mjesecima, kako bi se ublažili efekti niskih stopa na finansijske institucije.

U redovnom mjesečnom izvještaju Vlada Japana je zadržala procjenu da će stabilno tržište rada i povećanje plata doprinijeti umjerenom oporavku japanske privrede. Istovremeno, Vlada je upozorila na rizike poput povećanja globalnih neizvjesnosti, turbulencija na finansijskim tržištima te na eskalaciju trgovinskih odnosa između vodećih svjetskih ekonomija. Između ostalog, upozorenje naglašava i zabrinutost Vlade da bi usporavanje rasta u Aziji moglo pogoditi japanski izvoz.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

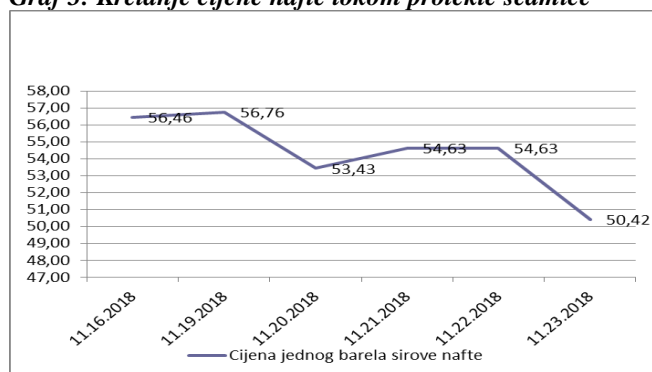
	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	OKT	1,4%	1,4%	1,2%
2.	Temeljna inflacija (G/G)	OKT	0,4%	0,4%	0,4%
3.	Trgovinski bilans (u mlrd JPY)	OKT	-70,0	-449,3	131,3
4.	Izvoz (G/G)	OKT	8,9%	8,2%	-1,3%
5.	Uvoz (G/G)	OKT	14,1%	19,9%	7,0%
5.	Indeks ukupnih industrijskih aktivnosti (M/M)	SEP	-0,9%	-0,9%	0,4%
6.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	OKT	-	-0,7%	-1,1%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURJPY zabilježio smanjenje s nivoa od 128,82 na nivo od 128,06. JPY je deprecirao u odnosu na USD te je kurs USDJPY zabilježio rast s nivoa od 112,83 na nivo od 112,96.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 56,45 USD (49,46 EUR). Tokom cijele sedmice cijena nafte je imala tendenciju smanjenja. Blagi rast je zabilježen tokom trgovanja u ponedjeljak pod uticajem nagovještaja da bi OPEC mogao smanjiti proizvodnju nafte. Rusija, koja je ključni saveznik OPEC i najvažniji savjetnik za energiju, je upozorila ponuđače da ne donose ishitrene odluke o ovom smanjenju. Ipak, već narednog dana cijena nafte je zabilježila dnevni pad od čak 5,87%, te je cijena smanjena na naniži nivo od oktobra prošle godine. Na smanjenje cijene ovog energenta uticalo je jačanje zabrinutosti zbog potencijalne prezasićenosti ponude ovog energenta na tržištu. Najteže za OPEC dolazi naredne godine kada se očekuje da će proizvođači iz regije Permian, koja obuhvata polja nafte u Zapadnom Teksasu i dijelu Novog Meksika, prevazići prepreke crpljenja nafte tako što će dodati tri cjevovoda koji će omogućiti čak 2 miliona barela nafte dnevno. U posljednjih nešto manje od jedne decenije naftne kompanije su formirale 114.000 bušotina. Mnoge od njih nose profit čak i u slučaju kada je cijena nafte 30 USD po barelu. Prema WSJ, Saudijska Arabija i OPEC razmatraju "smanjenje proizvodnje nafte, koje ne bi izgledalo kao smanjenje proizvodnje". Ideja bi bila da se zadrže trenutni ciljevi proizvodnje, koji su postavljeni 2016. godine, što znači da Saudijska Arabija trenutno proizvodi više od postavljenog cilja za skoro 1 milion barela. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 50,42 USD (44,47 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.223,36 USD (1.071,71 EUR). Tokom trgovanja u ponedjeljak je zabilježen blagi rast cijene ovog plemenitog metala pod uticajem upozorenja nekoliko zvaničnika Feda da bi moglo doći do potencijalnog globalnog ekonomskog usporenja. Pad cijene zlata koji je zabilježen tokom trgovanja u utorak uglavnom je bio uzrokovan aprecijacijom američkog dolara. Značajniji rast cijene zlata, od 0,46% na dnevnom nivou, zabilježen je u srijedu nakon što su objavljeni podaci da su porudžbine trajnih dobara u SAD smanjene više od očekivanja, kao i pod uticajem špekulacija da bi Fed mogao biti obazriviji o pitanju stavova o povećanju referentne kamatne stope u narednoj godini. Investitori postepeno jačaju tražnju za zlatom usljed slabljenja finansijskog tržišta i pojačanih zabrinutosti zbog potencijalnog usporenja ekonomskog rasta. USD je drugi dan zaredom deprecirao, dok su tržišta dionica u EU smanjena, takođe, pod uticajem pojačanih zabrinutosti zbog globalnog usporenja. Investitori su u iščekivanju rezultata sastanka između predsjednika Kine i predsjednika SAD, koji će se održati ovog mjeseca na sastanku G20 u Argentini. U petak je opet zabilježen pad cijene ovog plemenitog metala pod uticajem aprecijacije USD. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.233,05 USD (1.078,81 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

